

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет управління, адміністрування та туризму
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

бакалавр

Рівень вищої освіти

Організація виїзних паломницьких турів за матеріалами ТОВ «Lets go travel»,
м. Хмельницький

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

Освітня програма «Туризм»

Шифр _____

Виконав: студент 4 курсу
група ТУР-19-1

Підпис

М. В. Поплавський

Ініціали, прізвище

Керівник

Підпис

Л. В. Григор'єва

Ініціали, прізвище

Нормоконтролер

Підпис

Ініціали, прізвище

До захисту допускаю:
Зав. кафедри
туризму та готельно-
ресторанної справи

Підпис

І.С. Журба

Ініціали, прізвище

_____ 2023 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет управління, адміністрування та туризму
 Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи
 Рівень вищої освіти магістр
 Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
 Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
 Освітня програма Туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ
 зав. кафедри туризму та
 готельно-ресторанної справи
 Журба І. Є. _____
 _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Поплавський Микола Валерійович

Прізвище, ім'я, по батькові студента

- 1 Тема роботи Організація виїзних паломницьких турів за матеріалами ТОВ «Letsgotravel», м. Хмельницький
 керівник роботи Григор'єва Людмила Володимирівна
 затверджена Наказом по університету від «01» березня 2023 р. №5
- 2 Строк подання студентом роботи на кафедру _____ 2023 р. _
- 3 Вихідні дані до роботи: посібники, фахові видання, статистичні звіти, Інтернет джерела
- 4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити)
У першому розділі розглянути теоретичні основи організації виїзних паломницьких турів. У другому розділі проаналізована організація виїзних паломницьких турів за матеріалами ТОВ «Lets go travel. У третьому розділі розроблені заходи з удосконалення організації виїзних паломницьких турів ТОВ «Lets go travel».
- 5 Перелік графічного матеріалу: Основні релігії світового значення; Динаміка чистого прибутку, тис. грн; Напрямки виїзних паломницьких турів; Удосконалення напрямків виїзних паломницьких турів ТОВ «Lets go travel»; Варіанти модифікації паломницького туру в Румунію на основі розширення мотивації до подорожі; Рекомендовані пропозиції щодо удосконалення організації виїзних паломницьких турів ТОВ «Lets go travel»
5. Дата видачі завдання _____ 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Назва етапу виконання ДР	Термін виконання етапу роботи	Примітка
1. Вибір теми і складання бібліографії	22.05.2023	
2. Вивчення стану проблеми за темою, розкриття її в науковій літературі, нормативних документах, мережі Інтернет	25.05.2023	
3. Збір фактичного матеріалу	29.05.2023	
4. Уточнення мети, завдань і обґрунтування концепції роботи	01.06.2023	
5. Вибір методів аналізу матеріалів. Попереднє формулювання гіпотез, припущень тощо. Обробка зібраного матеріалу	05.06.2023	
6. Виявлення тенденцій, схем розвитку проблемної ситуації, прогнозування та формулювання підходів до розв'язання проблеми	12.06.2023	
7. Підготовка тексту Основної частини роботи. Формулювання висновків за розділами	16.06.2023	
8. Підготовка тексту виступу та загальних висновків, проходження попереднього захисту	19.06.2023	
9. Здача роботи на кафедрі	20.06.2023	

Студент-дипломник

Підпис,

Микола Поплавський

Прізвище, ініціали

Керівник роботи

Підпис,

Людмила Григор'єва

Прізвище, ініціали

АНОТАЦІЯ

на дипломну роботу Поплавський Микола Валерійович

Тема роботи: Організація виїзних паломницьких турів за матеріалами ТОВ «Lets go travel», м. Хмельницький

Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Науковий керівник доцент Григор'єва Л. В.

м. Хмельницький, 2023 р.

Дипломна робота виконана на ___ с., містить ___ таблиць, ___ рисунків, з перелік джерел посилань складається із ___ найменування, ___ додатків.

Актуальність роботи. Релігійний туризм або паломництво є одним з найдавніших видів туризму і означає рух людей з метою відвідування церков і монастирів на релігійні свята або до святих місць для спокути. Витоки паломництва пов'язані з формуванням основних релігійних рухів у світі. Паломництво, як і загальний туризм, включає як внутрішні подорожі в межах однієї країни, так і міжнародні подорожі. Вплив релігійного туризму на економіку низки країн і регіонів світу, передусім самих релігійних центрів, є дуже значним. Це пов'язано з тим, що паломники залишають значну частину грошей, які вони витрачають на свою подорож, в приймаючій країні. Паломництво також забезпечує дохід тисячам місцевих жителів. Значення паломницького туризму як джерела валютних надходжень, розширення міжнародних зав'язків, забезпечення зайнятості населення постійно росте.

Перший розділ роботи присвячений розгляду теоретичних основ організації виїзних паломницьких турів.

У другому розділі проаналізовано організацію виїзних паломницьких турів за матеріалами ТОВ «Lets go travel».

У третьому розділі розроблені заходи з удосконалення організації виїзних паломницьких турів ТОВ «Lets go travel».

Ключові слова: паломницький туризм, світові релігії, виїзний туризм, напрямки діяльності, туристична діяльність, аналіз, туристична мотивація.

SUMMARY

for the thesis MykolaValeriyovychPoplavskyi

The topic of the work: Organization of outbound pilgrimage tours based on the materials of «Lets go travel» LLC, Khmelnytskyi

Specialty 242 «Tourism and recreation»

Department of tourism and hotel and restaurant business

Scientific supervisor, docent Hryhorieva L.V.

Khmelnysky, 2023

Thesis is performed on ___ pages, contains ___ tables, ___ figures, the list of sources of references consists of ___ names, ___ appendices.

Relevance of the work. Religious tourism or pilgrimage is one of the oldest types of tourism and refers to the movement of people to visit churches and monasteries for religious holidays or to holy places for atonement. The origins of pilgrimage are connected with the formation of the main religious movements in the world. Pilgrimage, like general tourism, includes both domestic travel within the same country and international travel. The impact of religious tourism on the economy of a number of countries and regions of the world, especially the religious centers themselves, is very significant. This is due to the fact that pilgrims leave a significant part of the money they spend on their trip in the host country. Pilgrimage also provides income for thousands of local residents. The importance of pilgrimage tourism as a source of foreign exchange earnings, expansion of international ties, and provision of employment for the population is constantly growing.

The first section devoted to the consideration of the theoretical foundations of the organization of outbound pilgrimage tours.

The second section the organization of outbound pilgrimage tours was analyzed according to the materials of «Lets go travel» LLC.

The third section developed measures to improve the organization of outbound pilgrimage tours of «Lets go travel» LLC.

Key words: pilgrimage tourism, world religions, outbound tourism, areas of activity, tourist activity, analysis, tourist motivation.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЇЗНИХ ПАЛОМНИЦЬКИХ ТУРІВ	
1.1 Географічна сутність організації виїзних паломницьких турів	9
1.2 Особливості та відмінності головних світових релігій	11
1.3 Світові центри розвитку релігійного туризму	15
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЇЗНИХ ПАЛОМНИЦЬКИХ ТУРІВ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТОВ «LETS GO TRAVEL»	
2.1 Аналіз діяльності туристичного оператора «Lets go travel» за 2020-2022 роки	20
2.2 Аналіз виїзного паломницького туру в Італію	23
2.3 Аналіз виїзного паломницького туру в Боснію і Герцеговину	27
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЇЗНИХ ПАЛОМНИЦЬКИХ ТУРІВ ТОВ «LETS GO TRAVEL»	
3.1 Розширення напрямків виїзних паломницьких турів компанії «Lets go travel»	31
3.2 Розробка модифікації паломницького туру в Румунію на основі розширення мотивації до подорожі	34
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40

ВСТУП

Релігійний туризм або паломництво є одним з найдавніших видів туризму і означає рух людей з метою відвідування церков і монастирів на релігійні свята або до святих місць для спокути. Витоки паломництва пов'язані з формуванням основних релігійних рухів у світі. Паломництво, як і загальний туризм, включає як внутрішні подорожі в межах однієї країни, так і міжнародні подорожі. Вплив релігійного туризму на економіку низки країн і регіонів світу, передусім самих релігійних центрів, є дуже значним. Це пов'язано з тим, що паломники залишають значну частину грошей, які вони витрачають на свою подорож, в приймаючій країні. Паломництво також забезпечує дохід тисячам місцевих жителів. Значення паломницького туризму як джерела валютних надходжень, розширення міжнародних зв'язків, забезпечення зайнятості населення постійно росте.

Досліджують організацію виїзних паломницьких турів вітчизняні вчені: Н. Годованець, І. Ковалевська, Г. Ліхоносова, О. Любіцева, В. Патійчук, С. Романчук, В. Тарасова, П. Яроцький. Проведені ними дослідження дають можливість виявити вплив виїзного паломницького туризму на розвиток вітчизняного туристичного бізнесу.

Об'єктом дослідження є розробка виїзних паломницьких турів туроператором «Letsgotravel».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти організації виїзних паломницьких турів на туристичному ринку.

Метою написання кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей сучасного стану паломницького туризму, а також виявлення проблем та удосконалення організації виїзних паломницьких турів на туристичному підприємстві «Letsgotravel».

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

- ознайомитися з географічною сутністю організації виїзних паломницьких турів;
- розглянути особливості та відмінності головних світових релігій;
- охарактеризувати світові центри розвитку релігійного туризму;
- проаналізувати діяльність туристичного оператора «Letsgotravel» за 2020-2022 роки;
- проаналізувати виїзні паломницькі тури в Італію, Боснію і Герцеговину;
- запропонувати розширення напрямків виїзних паломницьких турів компанії «Letsgotravel»;
- розробити варіанти модифікації паломницького туру в Румунію на основі розширення мотивації до подорожі.

Методи дослідження: спостереження, опис, метод економічного аналізу, а також аналіз та синтез.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій подальшого розвитку та вдосконалення організації виїзних паломницьких турів, які можуть бути застосовані в практичній діяльності підприємства «Letsgotravel» або на інших туристичних підприємствах.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з ___ найменувань. Робота містить ___ таблиць та ___ рисунків. Загальний обсяг роботи становить ___ сторінок, основний зміст викладено на ___ сторінках.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЇЗНИХ ПАЛОМНИЦЬКИХ ТУРІВ

1.1 Географічна сутність організації виїзних паломницьких турів

Сутністю туризму як мобільної форми рекреації є пізнання природних, соціокультурних та економічних властивостей території в процесі подорожування. Туристам цікаво не тільки відвідати релігійно цікаві місця, але й побачити нові країни, відмінні від країни постійного перебування.

Духовно паломницький туризм має вузьку соціально-психологічну базу і географічну спрямованість. Під паломницьким туризмом розуміються поїздки туристів поза межі постійного проживання задля задоволення релігійних потреб [1]. Духовно паломницький туризм тісно пов'язаний з лікувально-оздоровчим туризмом. Багато духовних центрів в Індії є центрами аюрведичного лікування. В Індії аюрведа - це комплексна наука лікування, омолодження організму та запобігання захворювань, що виникають як наслідок порушення гармонії між енергією людини і Всесвіту. Всілякі практики та настанови, складні для багатьох ашрамах, а також у Золотому Місті, часто виходять за рамки релігій або не мають безпосереднього, видимого, релігійного підґрунтя[12]. Важлива їх універсальність для людей різних віросповідань, національностей, статі, віку та професії. Метою таких практик є допомогти людині у вирішенні світоглядних проблем, а також в його духовному і моральному самовдосконаленні, пізнанні своєї внутрішньої духовної природи. Слід відзначити близькість духовно паломницького туризму та інших видів туризму. Наприклад, щороку багато туристів відвідують Китай для занять цигун. Цигун - це комплекс рухових і дихальних вправ. Цигун допомагає людині набрати великий запас життєвих сил, або енергії ци, як вважають китайці[13]. Так що така поїздка містить елементи релігійного, спортивного та лікувально-оздоровчого туризму.

Основні регіони виїзного паломницького туризму[17]:

- православні країни, що межують з Україною, зокрема Молдова, Румунія та інші;
- Європа з домінуючим католицизмом і протестантизмом, включаючи його численні течії;
- Північна Америка з домінуючим положенням християнства;
- Латинська Америка з переважанням християнства та традиційними народними віруваннями корінного населення;
- Північна Африка з переважанням ісламу;
- Східна і частково Західна Африка з переважанням ісламу та наявністю центрів християнства а також традиційних народних вірувань;
- Західна Азія з домінуванням ісламу і анклавними християнства й іудаїзму;
- Південна Азія з поширенням індуїзму, джайнізму, буддизму, сикхизма, а також ісламу;
- Південно-Східна Азія з переважанням буддизму, ісламу і анклавними індуїзму;
- Східна Азія з пануванням синтоїзму, буддизму, конфуціанства;
- Середня Азія та Тибет, де домінують ламаїзм та іслам, релігія бон;
- Центральна Азія з переважанням буддизму й окремими анклавними ісламу.

Водночас туристи прагнуть долучитися до духовних надбань народів інших країн і зрозуміти суть їхньої релігії. Імовірно, це частково пов'язано з певною релігійною кризою, яка виникла під час стрімких змін у різних аспектах людського життя за останні кілька десятиліть. Паломники безпосередньо бажають приєднатися до релігійних сект. Релігія не єдине соціально-психологічне підґрунтя для хадж-туризму. Багато паломників вірять у свої релігійні переконання і святі місця, яким вони поклоняються.

Паломницька галузь (індустрія) дозволяє задовольняти духовно-суспільні потреби населення та є ефективною в економічному плані. Розвиток паломництва досягається через[19]:

- стимулювання підприємницької активності в цій сфері;
- залучення інвестицій;
- забезпечення належного рівня розвитку соціальної й інженерної інфраструктури паломницьких місць;
- підготовку кадрів;
- екологічну безпеку;
- створення належних умов для паломників;
- забезпечення високого комфорту проживання корінних жителів регіону.

Розвиток паломницької галузі дозволяє:

- розширювати зайнятість населення;
- реалізовувати соціальні потреби держави на оздоровлення та відпочинок населення;
- надавати економічні вигоди на рівні дестинацій.

У деяких східних релігіях межі між релігійними організаціями не є чіткими. Наприклад, у Китаї багато людей одночасно сповідують даосизм, конфуціанство і буддизм, а в Японії – буддизм і синтоїзм. Різні релігії використовуються для вирішення різних проблем у різних аспектах життя. В індуїзмі взагалі немає чіткої релігійної організації. В Індії існує багато духовних шкіл і рухів, які не підпадають під жоден з трьох типів релігійних організацій. Наприклад, рух «Золотий вік» Гуру Калки Бхагавана відкритий для людей усіх віросповідань, статі, віку та професій. Для Бхагавана важливо те, що вони хочуть, щоб люди стали просвітленими, жили без страждань у любові та гармонії, а також допомагали іншим досягти духовного прогресу в собі.

1.2 Особливості та відмінності головних світових релігій

Релігії існують кілька тисячоліть і виконують важливі функції. Релігія допомагає людині знайти односторонність, заспокоює в горі, встановлює моральні і соціальні норми. Релігії світового значення розповсюдилися серед різних народів, вони мають прихильників в різних країнах та на різних континентах, тобто вони не є національними та не обмежуються будь-якими групами чи територіями. Послідовники цих релігій говорять від імені всього людства[7]. Кількість віруючих в сучасному світі порахувати точно неможливо, але можна виділити п'ять головних релігій, які мають найбільшу кількість віруючих, а саме: християнство, іудаїзм, іслам, буддизм, індуїзм (рисунок 1.1).

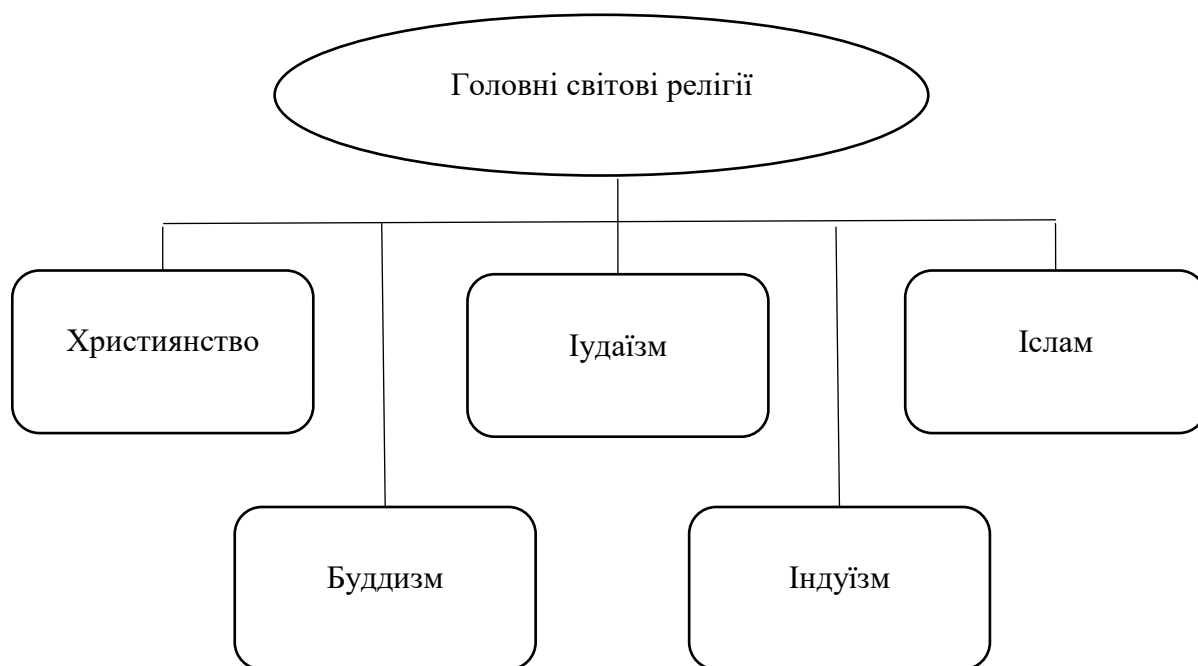

Рисунок 1.1 – Основні релігії світового значення

Християнство - найбільша релігія в світі, яка налічує близько 2,5 млрд віруючих. Християнство присутнє на всіх континентах і майже у всіх країнах світу, а головною священною книгою християн є Біблія[18].

Християнство - одна з монотеїстичних релігій, яка визнає існування єдиного Бога. Християнство вірить, що існує три особи Бога: Отець, Син і

Святий Дух. Християнство вірить, що Бог створив світ і людей і послав на землю Ісуса Христа, щоб об'єднати божественність і людство. Існує три основні гілки релігії - католицька, протестантська і православна - і сотні інших, які утворювали єдину церкву до XI століття, коли богословські розбіжності і політичні розбіжності призвели до розколів. Ці течії відрізняються своїми головними центрами віри (Рим для католиків, Константинополь для православних) та деякими богословськими питаннями.

Іудаїзм став першою монотеїстичною релігією в світі, поширений здебільшого серед євреїв, яких у світі є близько 14 млн. Головною релігійною книгою іудеїв є Тора або П'ятикнижжя, яку, як вважається, написав пророк Мойсей по словам Бога. Іудейські храми називаються синагогами[2].

Іудеї вірять, що євреї є обраним народом, якому слід донести Божу істину до всіх людей. Християнство та іудаїзм поділяють деякі спільні вірування. Однак євреї не вірять, що Ісус є Сином Божим і спокутував гріхи людства, а вважають, що кожна людина несе відповідальність за свої власні гріхи. Іудаїзм декларує обов'язковість знання і дотримання всіх законів Тори. Зокрема, євреї регулярно читають Тору, дотримуються особливих вимог до їжі та пиття, тобто кошерності, й утримуються від роботи в суботу.

Святі місця, які варто відвідати в іудаїзмі, зосереджені в Ізраїлі, Румунії, Чехії, Німеччині, Іспанії та Україні. Стіна Скорботи в Єрусалимі - головний іудейський храм і одна з найвідоміших релігійних пам'яток Ізраїлю, яку можуть побачити всі охочі. За традицією, в тріщинах стіни залишають листи до Бога. Жінки і чоловіки моляться тут окремо, оскільки їм дозволено ходити тільки спиною до Стіни. Стіна Скорботи є об'єктом спадщини ЮНЕСКО. Храм Гробу Господнього в Єрусалимі розташований в самому центрі християнського кварталу і, крім місця, де був розп'ятий Христос, містить також гробницю, де, згідно з біблійною легендою, він був похований і воскрес. Гробниця є головним вівтарем церкви і місцем паломництва християн. На Великдень церква є місцем, де сходить Благодатний вогонь. Церква також є об'єктом спадщини ЮНЕСКО.

Іслам - друга за чисельністю віруючих релігія в світі. Близько 1,8 млрд людей вважають себе мусульманами[14].

Це досить молода релігія, яка виникла у 610 році. В основному вона поширена у Східній Азії, Південній Азії та Північній Африці. В перекладі з арабської «іслам» означає «покірність». Мусульмани вірять, що існує лише один Бог, Аллах, який подарував Священну книгу, Коран, звичайній людині Мухаммеду. Пророк Мухаммед шанується мусульманами як пророк і проповідник. В ісламі заборонені ікони та будь-які зображення Бога. Мусульмани суворо контролюють своє повсякденне життя, регулярно моляться, роздають милостиню і прагнуть хоча б раз у житті здійснити паломництво до Мекки. Раз на рік, протягом місяця Рамадан, тобто місяць посту, мусульмани дотримуються суворого посту.

Буддизм - поширена в Східній Азії релігія, яка налічує близько 520 млн віруючих[3]. Буддизм ще називають «безбожною релігією» і вважають філософською доктриною, а не набором релігійних практик. Буддизм заснований на вченні духовного лідера і вчителя Гаутама Будди і вважає, що звільнитися від страждань можна за допомогою медитації, обмеження бажань і свідомої відмови від задоволень. У буддизмі вчення Будди не вважається божественним одкровенням, а лише результатом самоаналізу та медитації. Буддисти вірять в існування морального закону, який називається карма.

Індуїзм вважають однією з найдавніших релігій у світі, яка виникла в Індії, а сповідує його приблизно 1,0 млрд осіб, в основному в Південній та Центральній Азії[8].

Індуїзм поєднує в собі багато різних течій і вірувань з різним сприйняттям Бога. Деякі індуїсти вірять у божественність багатьох богів і деяких тварин, наприклад, корів. Спільним для багатьох індуїстів є віра у вічність душі, її переродження, тобто реінкарнацію і карму. В індуїзмі люди поділяються на касты, що представляють різні стани. Менш поширені світові релігії поділяються на кілька основних груп.

Примітивні форми релігії: тотемізм, фетишизм, чаклунство, анімізм, поклоніння тваринам, шаманізм, поклоніння природі, поклоніння предкам, політеїзм. Ці релігії були тісно пов'язані з родоплемінним життям і виражали його традиції, побут, звичаї та обряди. Існують також етнічні релігії, такі як релігії Стародавнього Єгипту, релігії народів Межиріччя, стародавні індійські та китайські релігії, синтоїзм, давньогрецькі релігії, давньоримські релігії та релігії доколумбової Америки. Ці релігії пов'язані з існуванням певного етносу, всі національні релігії були політеїстичними «грец. poly-багато, teos – бог», тобто багатобожними[9]. Серед багатьох богів виділялися головні божества, серед яких була Верховна Істота. Його шанували як царя богів і людей, а також як джерело і захисника закону. Інші боги вважалися його помічниками, відповідальними за певні ділянки землі та потойбічний світ. Нетрадиційні релігії є різновидом нових релігійних течій, які беруть свій початок в одній зі світових або національних релігій, але більше не асоціюються з цією релігією.

1.3 Світові центри розвитку паломницького туризму

Паломництво є невід'ємною частиною релігії. Його значення полягає у поклонінні святим місцям. Дії та участь у релігійних обрядах, духовний саморозвиток, отримання благодаті та духовного або фізичного зцілення. Християнство є другою найдавнішою світовою релігією після буддизму і має багату культурну та духовну спадщину. У світі існує багато християнських святинь і пам'ятників, а культурні цінності представлені в музеях більшості великих міст. Національні пам'ятки Італії, Іспанії та Франції також представляють інтерес для католиків, і не тільки католицькі церкви. Це також монастирі та монастирі. Французьке місто Лурд має міжнародну репутацію і приваблює тисячі людей, які сподіваються вилікуватися від смертельної хвороби. Римо-католицька церква досі підтримує паломництво. Групи віруючих переносять статуї Діви Марії від церкви до церкви, щоб віддати їй шану.

Релігійно-паломницький центр – це сукупність релігійно-паломницьких об'єктів, які притягують до себе багатолюдні потоки паломників [11]. Ці потоки можна класифікувати за різними критеріями: за спрямованістю, охопленням території, функціональним призначенням чи спеціалізацією, статусом, управлінською ознакою, чи підпорядкуванням тощо [10]. Релігійно-паломницькі центри можна згрупувати по різними ознаками, доприкладу, за числом туристів-відвідувачів в рік, давністю їх створення чи походження, чи іншими історичними або культурно-релігійними, мистецько-культурними аспектами, завдяки наявності святинь, які становлять значний паломницький інтерес та притягують до себе потоки віруючих та релігійних туристів [10]. На цьому тлі духовна, релігійна, культурна та мистецька значущість сакральних об'єктів є важливим чинником формування релігійних та паломницьких потоків з різних регіонів всередині країни та за її межами [11]. Наприклад, важливими чинниками розвитку колективних паломництв є духовне значення святинь (монорелігійні, міжрелігійні, міжконфесійні тощо), їхній статус (походження та давність, своєрідна «намоленість»), інші релігійно-духовні характеристики, Господь чи Богородиця, святий чи мученик тощо), а також види духовних святинь, чудотворні ікони, святі мощі особисті речі святих, місця об'явлень, місця перебування Богородиці чи інших угодників Божих, місця колективного зцілення віруючих тощо характеристики, які стимулюють потребу в сакрально-духовному або пізнавально-культурному відвідуванні цього сакрального об'єкта.

На відміну від Єрусалиму, який є святим містом багатьох релігій, більшість місць паломництва пов'язані з однією релігією. Християнський світ має багато святих місць у різних частинах світу. Найбільш шановані в Європі: Рим, Барі (Італія), Париж, Лурд (Франція), Фатіма (Португалія), Варшава (Польща) і Монтсеррат (Іспанія). Мільйони паломників відвідують ці центри, щоб побачити чудесні явища, поклонитися реліквіям і отримати від них користь. Кожна країна чи регіон також має свої унікальні об'єкти поклоніння. Наприклад, жителі Каринтії (Австрія) вшановують святу Джемму і здійснюють

паломництва до міста Гурук, де вона жила, побудувала церкву і була похована під землею. У християнстві особливо шанують реліквії, пов'язані зі стражданнями і смертю Ісуса Христа. Серед визначних прикладів - Терновий вінець у Соборі Паризької Богоматері в Парижі, Гроб Господній у Туринському соборі в Італії та Крапля Крові Ісуса Христа в Брюгге, Бельгія.

Повнолітній мусульманин повинен здійснити ритуал хаджу - відвідування священного для ісламу міста Мекки один раз у житті, якщо він не хворий і має кошти. Після цього людині може бути присвоєно звання "хаджаші". Літні або хворі люди можуть відправити когось замість себе, щоб допомогти з витратами на подорож. Подорож до Мекки відбувається на початку двадцятого місяця та називається «Хадж Ас-Саефат». Мусульманські святі місця можна відвідувати і в інші місяці. Такі паломництва відомі під назвою улера, або мале паломництво. Однак це не настільки престижно, як хадж. Традиційно перебування в Мецці триває близько десяти діб.

Територія Мекки вважається священною. Паломники омивають усе тіло (хастур) і вдягають спеціальний одяг (іхрам) - вбрання з двох шматків тканини, один з яких нагадує нашу (спідницю), а другий закриває груди і ліве плече. Два кінці цієї тканини зв'язуються разом на протилежних кінцях; обидва шматки не повинні мати швів. Подвійний одяг існує серед арабів з доісламських часів і схожий на єврейський одяг. Дозволені лише сандалі. Голова не покривається. Гоління, стрижка нігтів і використання парфумів заборонені.

Дружини можуть здійснювати хадж разом зі своїми чоловіками, що має бути засвідчено письмово. Одяг паломника повинен повністю закривати фігуру і волосся, залишаючи відкритими лише руки та обличчя.

Буддизм - найдавніша з трьох основних світових релігій. Буддизм охоплює більшу частину Південної, Південно-Східної та Східної Азії. Традиція буддійського паломництва бере свій початок ще за життя Будди. Згідно з Трипітакою, Будда просив своїх послідовників відвідати місце свого народження (Лумбіні, Непал), місце, де він досяг просвітлення (Бодхгайя, Біхар, Індія), місце, де він виголосив свою першу проповідь (Сарнатх поблизу

Балакаші, Уттар-Прадеш, Індія) і місце, де він помер (поблизу Горакхпура, Уттар-Прадеш, Індія Кушинагара), куди він наказав своїм послідовникам відвідати. Після відходу в нирвану тіло Будди було кремоване, а його останки розділені на вісім частин і поміщені в ступу. З поклоніння останкам Будди почалося паломництво в буддизмі. Паломництво в буддизмі означає відвідування священних місць для поклоніння і вшанування вищих сил з метою отримання духовних результатів. За канonom, паломник - це людина, яка відреклася від світу, а місця паломництва – це сходи до неба. Буддійські місця в Індії та Непалі можуть бути розділені на п'ять категорій[16]:

- 1) святі місця, пов'язані із важливими етапами у житті Будди;
- 2) святі місця, що відвідував Будда чи де він провів частину життя;
- 3) святі місця, пов'язані із видатними святими та майстрами буддизму;
- 4) святі місця, пов'язані із буддизмом як релігією, його історією й культурою;
- 5) святі місця, у яких триває буддійська життя.

Головним місцем паломництва в Тибеті є столиця, Лхаса. У Лхасі знаходиться палац Потала, який був резиденцією Далай-лами. Лхаса має три кільця (кола), по яких віддані паломники подорожують до святих місць. Найважливішим місцем паломництва в Тибеті є озеро Манасаровар у священному місті Кайлаш. Цікаво, що гора Кайлаш є священною для представників чотирьох релігій: буддизму, індуїзму, джайнізму та давньої тибетської релігії Бон. Паломники обходять Кайлаш у двох частинах: по зовнішньому та внутрішньому колу. Зазвичай прийнято обійти зовнішнє коло щонайменше дванадцять разів, перш ніж увійти у внутрішнє коло. Зовнішнє коло має довжину 55 км, проходить на висоті 4800-600 м та підйом займає приблизно 30 годин. Також можна обійти гору Кайлаш у прострації, коли паломники простягаються на горі для поклоніння, що займає від одного до двох тижнів. На зовнішній стороні гори розташовано чотири тибетські монастирі, а на внутрішній розташовано два монастирі.

Індуїзм - релігія переважно міфологічна. Саме міфи складають її основу і зберігають традицію міфотворчості донині. Політеїстичність індуїзму проявляється не лише в різноманітних культурах, об'єктах поклоніння та величезній кількості міфів і ритуальних комплексів, а й в особливих стосунках релігії з іншими культурами. Індуїзм не мав і досі не знає єдиної централізованої організації, подібної до християнської церкви. Храми, які почали будувати в Індії з пізньої античності, були автономними утвореннями і не підпорядковувалися вищій духовній владі. Храми є центрами організації індуїстського паломницького туризму. Священики, вчителі-ачар'ї та гуру-наставники обслуговують окремі сім'ї, напрямки, школи та окремих осіб, але не пов'язані між собою систематично.

Отже, світові релігії це віровчення, які мають міжетнічний та космополітичний характер, оскільки вони гарантують спасіння незалежно від того, до якого етносу належать їхні послідовники.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЇЗНИХ ПАЛОМНИЦЬКИХ ТУРІВ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТОВ «LETS GO TRAVEL»

2.1 Аналіз діяльності туристичного оператора «Letsgotravel» за 2020-2022 роки

Товариство з обмеженою відповідальністю «Letsgotravel» розташовано в місті Хмельницький та засновано двома фізичними особами 28.12.2018 року зі статутним капіталом 10000 грн.

Відповідно до класифікатора, основним видом діяльності є:

79.12 Діяльність туристичних операторів;

79.11 Діяльність туристичних агентств;

78.10 Діяльність агентств працевлаштування;

78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами.

Туристична фірма веде постійну роботу з розширення асортименту пропонованих послуг та збільшує кількість додаткових послуг.

Туристичний оператор ТОВ «Letsgotravel» є юридичною особою та будує свою діяльність у суворій відповідності до Статуту та нормативними документами. Оскільки ТОВ «Letsgotravel» є комерційною організацією, то метою його діяльності є отримання прибутку від туристичних видів діяльності.

Місія ТОВ «Letsgotravel» полягає в тому, щоб максимально створювати якісний туристичний продукт, де відносини в ланцюжку «клієнт–оператор» засновані на взаємній довірі та повазі. Кінцева мета діяльності компанії – це зробити якісний відпочинок доступним для всіх українців.

Компанія функціонує на ринку 4,5 років, що порівняно з іншими туроператорами, є невеликим терміном господарювання. ТОВ «Letsgotravel» на теперішній час є регіональним туроператором і орієнтується на мешканців міста Хмельницький та області, а також на мешканців суміжних областей. ТОВ «Letsgotravel» не входить в десятку лідерів туроперейтингу України, але прагне збільшити свою ринкову частку. Туроператор організовує групові й

індивідуальні FIT-тури на базі власних чартерних автобусних програм та регулярних рейсів.

Аналіз структури управління в ТОВ «Letsgotravel» показав, що управлінський процес здійснюється у рамках структури, що можна визначити як лінійну (рисунок 2.1).

Рисунок 2.1 – Організаційна структура управління ТОВ «Letsgotravel»

Стратегічною ціллю ТОВ «Letsgotravel» є подальше збереження діяльності та підвищення ефективності діяльності компанії на ринку, що передбачає цілеспрямовану роботу по стратегічних напрямках[20]:

- розвиток нових напрямків та розширення асортименту послуг, що надаються;
- поліпшення показників діяльності компанії за рахунок більш високих обсягів продажів та модифікації продукту;
- антикризове управління компанією шляхом оперативного планування;

- пошук нових партнерів, без яких неможливий поступальний рух вперед;
- постійний моніторинг поточного стану справ на ринку та оперативного коректування планів.

Відносини з партнерами будуються на довгостроковій взаємовигідній основі, тому всі партнери компанії є надійними друзями. Конкуренція на туристичному ринку є природним стимулом для подальшого розвитку.

Роки функціонування характеризуються несприятливими для розвитку бізнесу, що відображено у розмірі отриманого чистого прибутку (рисунок 2.2).

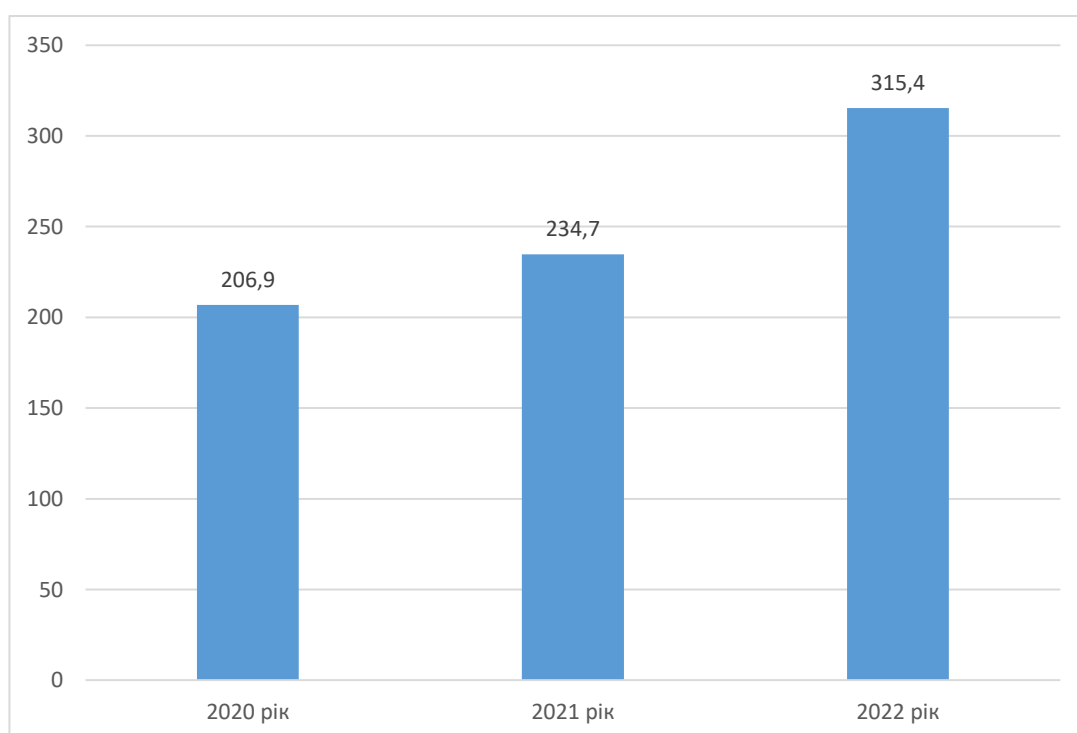

Рисунок 2.2 – Динаміка чистого прибутку, тис. грн

На розмір чистого прибутку вплинула пандемія COVID-19, яка тривала понад два роки з жорсткими карантинними обмеженнями. У 2022 році збільшився чистий прибуток за рахунок збільшення перевезень за межі України, у Польщу, Німеччину та інші країни ЄС.

Корпоративна етика компанії ґрунтується на поєднанні командного підходу до виконання поставлених завдань із професіоналізмом та творчою

ініціативою кожного співробітника, а також на неодмінній порядності й відповідальності по відношенню до всіх учасників бізнесу та клієнтів. Основним каналом поширення турів є безпосередньо сам офіс туристичної фірми, де вона і веде свою торговельну діяльність. ТОВ «Letsgotravel» рекламує свою діяльність через друковану продукцію (друк різних буклетів, флаєрів, брошур тощо). Подає рекламні оголошення в соціальних мережах, надає знижки постійним клієнтам та кільком клієнтам першими купили певний туристичний продукт. Тури формуються за допомогою редактора Excel, через пандемію коштів на користування Amadeus не знайшлося. Компанія цінує думку кожного клієнта та впевнена у якості наданих послуг, тому відгуки клієнтів не модеруються, а оприлюднюються в оригінальному вигляді на інтернет представництві компанії. Запускаючи новий тур, компанія запрошує за половину вартості турагентів, щоб вони на власних враженнях могли переконатись у якості сформованого туру.

2.2 Аналіз виїзного паломницького туру в Італію

Розробляючи ідею паломницьких турів за основу бралась привабливість країни та обізнаність з цими маршрутами керівництва компанії. У Хмельницькому немає прямих конкурентів по таким турам з початком турів саме з Хмельницького. Інші туристичні фірми та паломницькі центри пропонують автобусні тури з Вінниці, Львова, Івано-Франківська та Тернополя. Тури компонувались оптимально з мінімізацією витрат та з максимальним залученням пропрацьованих контактів з потенційними партнерами у країнах діяльності. Тури можуть бути групові та індивідуальні, оскільки компанія має у розпорядженні туристичні автобуси великої місткості та туристичні буси. Додаткові виїзди здійснювались у прив'язці до важливих релігійних свят та навесні, влітку та восени. Найбільший інтерес до турів у Ватикан був напередодні Великодня та навесні, а у Меджугір'є влітку.

У асортименті виїзних паломницьких турів групових та індивідуальних є два напрямки: Італія, Боснія і Герцеговина (рисунок 2.3).

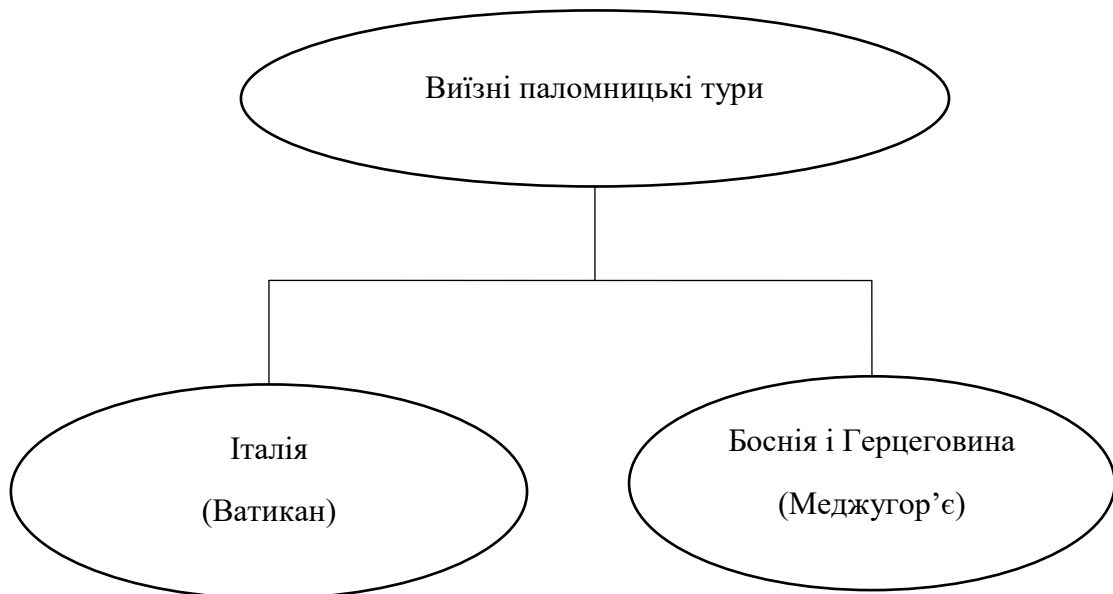

Рисунок 2.3 – Напрямки виїзних паломницьких турів ТОВ «Letsgotravel»

Найвідоміші пам'ятки Ватикану це площа Святого Петра, Базиліка та Собор Святого Петра. Опинившись на площі, можна перетнути кордон та зробити знамениту фотографію, коли одна нога в Італії, а інша у Ватикані.

Паломницький тур до Італії по датам корегується так, щоб у Ватикані бути в неділю зранку. Маршрут туру: Хмельницький – Марія Повч – Падуя– Рим – Ватикан –Егер – Хмельницький.Вартість туру при попередньому бронюванні становить €199, вартість туру при бронюванні менше, ніж за місяць до туру – €219. У цю вартість включено:

- проїзд комфортабельним автобусом по маршруту;
- проживання в готелях 3*зі сніданками;
- супровід керівника групи;
- медичне страхування.

Додатково туристом оплачується:

- стоянки, оплата в'їзду в міста – €5;

- вхідний квиток та екскурсія в Ватиканські музеї– €30 з особи;
- проїзд в громадському транспорті в Римі;
- факультативні програми за бажанням, вхідні квитки в інші музеї.

Програма туру по дням показана в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Програма паломницького туру в Італію

День та точка маршруту	Передбачена активність
1 день, Хмельницький –Марія Повч	Збір групи поблизу автовокзалу-2. Прибуття в Угорщину, місто Марія Повч. Молитва у церкві святого Михаїла, біля чудотворної ікони Матері Божої, яка славиться у Європі як така, що «плаче». Розповідь про історію цього відпустового місця. Переїзд в Італію.
2 день, Падуя	Ранкове прибуття в Падую. Відвідування собору святого Антонія Падуанського. Молитва до святого Антонія за заступництво та мир в сім'ях.Розповідь про історію цього визначного місця. Збір групи, поселення в готель, ночівля.
3 день, Рим– Ватикан	Сніданок в ресторані готелю. Пересування по Риму тільки громадським транспортом. На площі св. Петра. Ангел Господній відбувається молитва, за традицією Папа римський читає молитву Ангел Господній разом з тими, хто молиться на Площі Святого Петра у Ватикані щонеділі опівдні. Далі піша екскурсія античною частиною Рима: амфітеатр Колізей, Римський форум, Імператорський форум, Капітолій, фонтан

	Треві. Переїзд до готелю, ночівля.
--	---------------------------------------

Кінець таблиці 2.1

4 день, Рим– Ватикан	Сніданок в ресторані готелю. Ватикан, собор св. Петра. Літургія в українському обряді біля мощей святого Йосафата, українського святого, який похований у соборі святого Петра. Відвідування Ватиканських музеїв та Сікстинської капели, розмальованої фресками самим Мікеланджело. Збір групи, виїзд з Риму.
5 день, Егер– Хмельницький	Дорогою додому заїзд до угорського містечка Егер на традиційний угорський гуляш та дегустацію п'яти сортів ексклюзивних угорських вин. Все вино виробляється із винограду, яке росте на місцевих виноградниках. Прибуття до Хмельницького

На Різдво та Великдень тур відбувається під духовною опікою священнослужителя і до вартості туру необхідно додати 400 грн з особи.

Собор Святого Антонія в Падуї налічує майже вісім століть. В архітектурі переплітаються готичні, барокові та візантійські мотиви. Святий Антоній відомий паломникам як покровитель рибалок і мандрівників, що допомагає їм знаходити загублені речі.

Рим часто називають Вічним містом через безліч асоціацій, від історії Римської імперії до смачної італійської кухні. Церкви в Римі - це шедеври. Це місто, де тісно переплелися сучасність і античність.

Музеї Ватикану зберігають одні з найкращих колекцій мистецтва у світі. Експонати Ватиканських музеїв постійно змінюються, а їхня унікальність ще

більше посилюється тим, що ви ніколи не знаєте, що буде виставлено під час вашого візиту. Колекція настільки велика і багата, що експонати доводиться часто змінювати, щоб відвідувачі могли побачити хоча б частину.

Таким чином, конкурентними перевагами туру є можливість почати та закінчити тур зі свого міста Хмельницького, доступна вартість, у програмі два дні відводяться на перебування у Римі та Ватикані.

2.3 Аналіз виїзного паломницького туру в Боснію і Герцеговину

Меджугор'є це місто в Боснії та Герцеговині, де 40 років тому, через маленьких дітей, Богородиця проявила своє перше послання людству. Об'явлення відбуваються і дотепер. Боснія – це історичний і географічний регіон, що лежить в Динарських Альпах, обмежений із півдня Паннонійською рівниною, з півночі і сходу річками Сава та Дрина. Південна, середземноморська, частина наразі зветься Герцеговиною. Меджугор'є, яке більш відоме як місце посту, молитви та покаєння, хоч і немає, на перший погляд, чогось надзвичайного, але щороку цю місцевість відвідують близько 2,0 млн паломників з різноманітних країн світу [21].

Паломницький тур до Боснії та Герцеговини не має прив'язки до певного дня тижня. Можливий супровід панотця при умові оплати кожним туристом по 400 грн. Маршрут туру: Хмельницький – Меджугор'є – Хмельницький. Вартість туру при попередньому бронюванні становить €145, вартість туру при бронюванні менше, ніж за місяць до туру – €165. У цю вартість включено:

- проїзд комфортабельним автобусом по маршруту;
- проживання в готелях/пансіон 3* зі сніданками, обіди згідно програми;
- супровід керівника групи;
- медичне страхування.

Додатково туристом оплачується:

- екскурсія на водоспад Кравіца – €7;

- приватні витрати на свічки та інші потреби;
- факультативні програми за бажанням.

Програма туру, який сформований ТОВ «Letsgotravel» в паломницький центр світового рівня Меджугор'є по дням розписана в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Програма паломницького туру в Боснію та Герцеговину

День та точка маршруту	Передбачена активність
1 день, Хмельницький	Збір групи поблизу автовокзалу-2. Виїзд за межі країни. Переїзд в Боснію та Герцеговину
2 день, Меджугор'є	Приїзд в Меджугор'є. Поселення в готель/пансіон. Обід. Молитва вервиці на горі об'явлень Подбрдо. Оглядова екскурсія з розповіддю про Меджугор'є. Відвідування церкви Св.Якова, мироточивого Хреста, могили отця Славка Барбаріча. Він колишній парох Меджугор'я, який багато трудився для розвитку школи Марії. Купівля сувенірів. 17.00 – «Вечірня молитовна програма», відбувається кожного дня, і є основною та обов'язковою подією для участі усіх паломників, що перебувають в Меджугор'є (17:00 – Молитва Вервиці (під час якої у 17:40 об'явлення Богородиці візіонерам), 18:00 – Свята Меса, 19.00 – Освячення куплених речей, молитви за зцілення душі та тіла, 19:15 – Адорація Найсвятіших Тайн, тобто поклоніння Ісусу в Пресвятих Дарах)/вервиця). Ночівля в готелі

3 день, Меджугор'є	Піст на хлібі та воді. Свята Літургія українською мовою в східному обряді. Молитва вервиці на горі об'явлень Подбрдо.
-----------------------	---

Кінець таблиці 2.2

	17^00-19:00 «Вечірня молитовна програма». Вільний час. 22:00 – Адорація Найсвятіших Тайн (поклоніння Ісусу в Пресвятих Дарах). 24.00 Урочиста Літургія. Ночівля в готелі
4 день, Меджугор'є	Свята Літургія українською мовою в східному обряді. Сніданок. Зустріч з Ненсі і Патріком– колишніми атеїстами мільйонерами, які змінили своє життя через послання Богородиці в Меджугор'є. На даний час вони проживають в Меджугор'є розповідаючи свідоцтво свого життя паломникам, яких безкоштовно приймають в своєму чудовому замку. Обід. Вільний час для приватної молитви, відпочинку чи купівлі сувенірів. 17.00-19:15 «Вечірня молитовна програма». Ночівля в готелі
5 день, Меджугор'є	Сніданок. Хресна Дорога на горі Кріжевац. Екскурсія до водоспаду Кравіца. Обід. Вільний час для приватної молитви, відпочинку чи купівлі сувенірів. 17.00-19:15 «Вечірня молитовна програма». Переїзд в Україну
6 день,	Повернення в Україну.

Хмельницький	Залежно від дорожньої ситуації та черги на кордоні може зайняти частково сьомий день, це не залежить від турфірми
--------------	---

У програмі туру можливі інші зустрічі та відвідування конкретних місць під час туру. Факультативно можна відвідати спільноту «Ченаколо», засновану італійською монахиною Ельвірою Петроцці для реабілітації людей з наркотичною та іншими залежностями. Лікування є виключно немедикаментозним, тобто зусиллям і молитвою. Факультативно можна відвідати Мачіноголо, «Материнське село», засноване в 1993 році отцем Славком Барбаричем. Заснування Майчиного Села було викликано необхідністю піклуватися про дітей, які втратили свої сім'ї та домівки в результаті війни на Балканах. Сьогодні на території Майчиного села діють різні спільноти та фонди. У селі також є зоопарк Святого Франциска, який був створений для реабілітації жінок і дітей, які не могли спілкуватися з іншими через післявоєнну психологічну травму.

Таким чином, конкурентними перевагами туру є можливість почати та закінчити тур зі свого міста Хмельницького, доступна вартість, у програмі чотири дні відводяться на перебування у Меджугор'ї.

РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЇЗНИХ ПАЛОМНИЦЬКИХ ТУРІВ ТОВ «LETS GO TRAVEL»

3.1 Розширення напрямків виїзних паломницьких турів компанії «Letsgotravel»

В умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну, Румунія, як туристичний напрямок стала особливо популярна завдяки транскордонному розташуванню та різноманіттю туристично привабливих місць. З Хмельницького прямі тури в Румунію відбуваються у форматі культурно-пізнавального та фототуризму. Враховуючи близьке розташування пункту перетину кордону та велике число монастирів та церков, які включені в тури з Хмельницького тільки для огляду, доцільним є розробити паломницький тур в Румунію з виїздом з Хмельницького (рисунок 3.1).

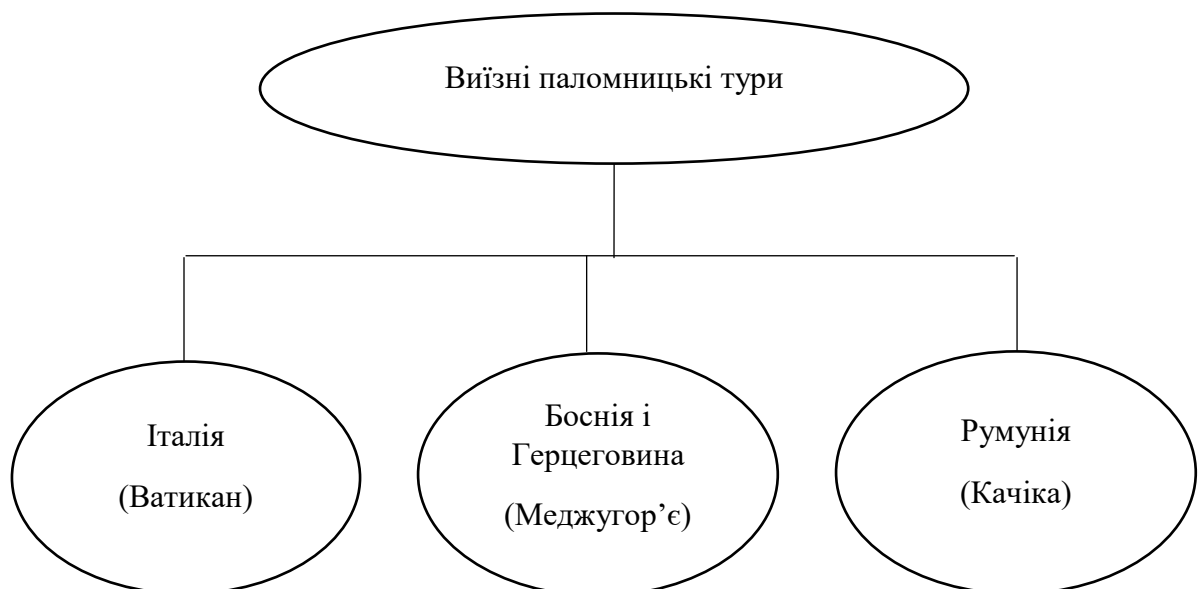

Рисунок 3.1 – Удосконалення напрямків виїзних паломницьких турів
ТОВ «Letsgotravel»

Вже існуючі паломницькі тури в Ватикан та Меджугор'є розраховані переважно на прочан греко-католиків та католиків. Новий паломницький тур в Качіку орієнтований на сегмент православних, католиків та греко-католиків, що значно розширює коло потенційних туристів.

Тисячі паломників, зокрема, молодь, збираються на прощу в Марійському національному санктуарії у Качиці на півночі Румунії. Традиційне паломництво із нагоди урочистості Внебовзяття Діви Марії, що організовує Яська дієцезія, з 14 серпня 2022 року відбувається з особливим наміром – за мир в світі, заохочуючи прочан, зокрема, молодь та богопосвячених осіб, бути «паломниками миру». Тобто туристи будуть не просто відпочивати, але й будуть «паломниками миру», тобто не буде внутрішнього сумніву, чи варто їхати в туристичну поїздку в умовах війни. Село Качіка має особливе географічне положення, у регіоні де перетинаються гірські форми рельєфу з платів гірничому районі Солонечу. Особливу красу краєвидам надають пасовиська та сіножаті, а також навколишні хвойні ліси. Тому тур буде естетично привабливий по краєвидам, красиво буде в кожному пору року, тому тур буде цілорічного попиту. Також це село у Сучавському повіті із переважно польським населенням і очікується інтерес туристів з Городка та інших місць проживання етнічних поляків. Тур заплановано у форматі вихідного дня.

Паломницький тур до Румунії у село Качіку починається в суботу о 06:00, підвищений попит очікується у серпні. Можливий супровід панотця при умові оплати кожним туристом по 400 грн. Маршрут туру: Хмельницький – Качіка – Хмельницький. Вартість туру при попередньому бронюванні становитиме €70, вартість туру при бронюванні менше, ніж за місяць до туру – €90. У цю вартість включено:

- проїзд комфортабельним автобусом по маршруту;
- проживання в готелі/пансіоні 3* зі сніданками;
- супровід керівника групи;

Додатково туристом оплачується:

- медичне страхування;

- вхідні квитки 55 лей будні дні, 75 лей вихідні дні, діти зростом до 120 см вхід безкоштовно, діти зростом більше 120 см – 40 лей;

- приватні витрати на свічки та сувеніри тощо.

Програма туру в паломницький центр Качікапредставлена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Програма паломницького туру в Румунію

День та точка маршруту	Передбачена активність
1 день, Хмельницький – Качіка	<p>Збір групи поблизу автовокзалу-2. Перетин кордону. Переїзд в Качіку. Відвідування SPA-комплексу (5 год). Буде змога покупатись у соляній воді, яка видобувається з соляних печер, відвідати сауни та джакузі або поплавати у звичайному басейні. Також тут є дитячий басейн та басейн з гірками на вулиці (працює у сезон).</p> <p>Поселення в готель, ночівля.</p>
2 день, Качіка – Хмельницький	<p>Сніданок, виселення з готелю. Відвідування римо-католицького храму «Мала базиліка» – «Ранкова молитовна програма». Після служби відвідування соляної печери Качіка. У копальні відвідаємо невелику православну каплицю оздоблену соляними скульптурами. У шахті облаштований спортивний майданчик, який буде корисним для тих, хто має астму, або захворювання органів дихання. Є також ігрові майданчики для дітей. Вільний час, купівля сувенірів. Повернення до храму «Мала базиліка» – 17:00 «Вечірня молитовна програма», відбувається хода зі свічками, що символізує молитовне чужання.</p>

	Нічний переїзд в Україну.
--	---------------------------

У храмі «Мала базиліка» служба проводиться в латинському і візантійському обрядах. А 15 серпня центральне Євхаристійне богослужіння проводить Архієпископ Бухареста. Каплиця Святої Варвари/Барбари з амвоном, хрестом і вівтарем, вирізаними з солі, створена 1803 року, освячена 1904 року Архієпископом із Львова Юзефом Більчевським [15].

Про соляну шахту згадується в документах у XVIII ст., а видобуток почався в 1791 році. Шахта названа ім'ям першого генерального директора Агріпи Попеску і має сольові запаси ще на 500 років. На 38-метровій глибині є штучне озеро, на берегах якого утворюються соляні кристали. На глибині в 41 метр є бальний зал, де проводились бали та відбуваються на замовлення вечірки. Приміщення шахти розташовані і на 75-метровій глибині, де постійна температура в 10 градусів за Цельсієм [24]. Соляні галереї обставлені неперевершеними соляними фігурами із біблійних сюжетів. Солоне озеро, викопане вручну шахтарями, є унікальним в Румунії.

3.2 Розробка модифікації паломницького туризму в Румунію на основі розширення мотивації до подорожі

Людська мотивація певною мірою формує поведінку покупців і споживачів товарів та послуг, особливо у сфері туризму. Орієнтація на цільових туристів є важливим фактором при продажу туристичних продуктів. Розуміння мотивації потенційних туристів має вирішальне значення при плануванні, формуванні та організації процесу продажу туристичних продуктів. Це дозволяє виробляти і надавати туристичні продукти, які найкраще відповідають очікуванням споживачів.

Туристські мотиви – найважливіші складові елементи системи туристської діяльності, які можна розглядати як визначальні компоненти попиту, основу вибору поїздки та програми відпочинку [6, с. 173]. Таким

чином, туристська мотивація – це та необхідна база, на якій повинна будуватися ефективна система планування, розроблення та реалізації туристичного продукту. Розуміння мотивацій туристів може допомогти туроператорам бути більш конкурентоспроможними, забезпечуючи відповідність попиту і пропозиції та задовольняючи потреби туристів у конкретних туристичних продуктах.

На рисунку 3.2 наведено модель конкурентного ромба за принципом М. Портера [6, с. 174], що вказує на наявність динамічних умов в туристичній сфері, саме тому мотиваційні фактори активізації діяльності турфірми стають провідними аспектами її стійкого розвитку.

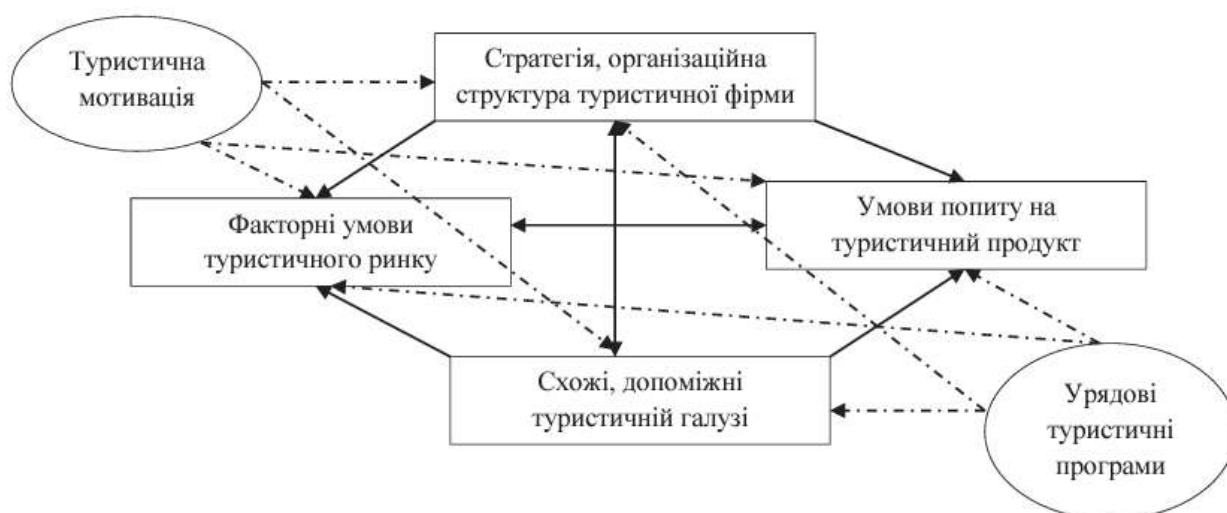

Рисунок 3.1 – Модель конкурентного ромба туристичного продукту

Виявлення, знання та використання туристичних мотивацій є найважливішою стратегією для туристичних підприємств і має бути зосереджена на визначенні потреб ринку та створенні такого типу туристичного продукту, який відображає запити конкретних сегментів ринку. Виходячи зі специфічних інтересів різних туристичних груп, можна виділити чотири категорії туристичної мотивації, які є факторами, що визначають туристичний вибір:

1. Мотивації, пов'язані з природою та кліматом. Рельєф, рослинність, температура тощо. Вони є дуже привабливими для туристів і відіграють важливу роль у створенні таких видів туризму, як спортивний, водний і гірськоколийний. Відображають психологічні та біологічні потреби міського населення, яке шукає відпочинку та змін у навколишньому середовищі в туризмі;

2. Культурні мотиви. Історичні місця, музеї, художні галереї, виставки, археологічні пам'ятки, народна творчість, тобто культурна спадщина країни;

3. Економічні мотиви. Вартість проживання та пересування в туристичній дестинації. Відіграє основну роль у формуванні дешевих пакетних турів та має значний вплив на кількість туристів із середнім рівнем доходу;

4. Психологічні мотиви. Спонукають людей до подорожей і задовольняють психологічні потреби туристів, в тому числі релігійні.

Здійснюючи модифікацію паломницького туру в Румунію, варто запропонувати варіанти внесення змін в програму перебування (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Варіанти модифікації паломницького туру в Румунію на основі розширення мотивації до подорожі

Туристичний мотив	Зміна в програму туру
Культурні мотиви	Відвідування Сучави, що знаходиться за 37 км від с. Качіка. Туристичні ресурси: фортеця, історичний музей, музей Буковини
Економічні мотиви	Відвідування Радауци на зворотному шляху з Качіки. Шопінг у Lidl. Відвідування Сучави, шопінгу торговому центрі IuliusMallSuceava мережею магазинів відомих брендів з одягом та взуттям
Психологічні мотиви	Збільшення часу на відвідування SPA-комплексу в Качіка. Відвідування Сучави, а саме моці

	святого Іоанна Сучавського, напівлегендарного молдавського святого, який походить з Жовкви
--	--

Корпоративні замовники туру в Качіку можуть очікувати на спеціальну ціну та збільшення тривалості подорожі на один день, наприклад понеділок. Не всі туристи повертаються в місце, яке вони вже відвідали, за винятком сентиментальних причин або сильних економічних мотивів, тому доступність туру по вартості може бути вагомим мотивом до повторних замовлень з різною модифікацією. Розроблені пропозиції узагальнені у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Рекомендовані пропозиції щодо удосконалення організації виїзних паломницьких турів ТОВ «Letsgotravel»

№ з/п	Назва заходу	Зміст заходу	Очікуваний результат
1	Розширення напрямків, по яким працює туроператор	Реагування на ринкові умови через розробку бюджетного паломницького туру вихідного дня в Румунію	Збільшення продажів та доходу від основної діяльності
2	Модифікація туру в Румунію на основі туристичних мотивів	Врахування вимог конкретних ринкових сегментів через підготовку варіантів модифікації туру з перебуванням в с. Качіка та з доїздом до м. Сучава	Збільшення корпоративних клієнтів. Охоплення сегменту православних туристів-паломників

ВИСНОВКИ

Духовно паломницький туризм має вузьку соціально-психологічну базу і географічну спрямованість. Під паломницьким туризмом розуміються поїздки туристів поза межі постійного проживання задля задоволення релігійних потреб. Туристам цікаво не тільки відвідати релігійно цікаві місця, але й побачити нові країни, відмінні від країни постійного перебування. Кількість вірувань в сучасному світі порахувати точно неможливо, але можна виділити п'ять головних релігій, які мають найбільшу кількість віруючих, а саме: християнство, іудаїзм, іслам, буддизм, індуїзм. Християнство – це найбільша релігія в світі, присутнє на всіх континентах і майже у всіх країнах світу. Паломництво є невід'ємною частиною цієї релігії. Важливість полягає в поклонінні священним місцям, дія або участь у релігійних обрядах, духовний саморозвиток, отримання благодаті, духовне чи фізичне зцілення є важливими для християн.

Туристичний оператор ТОВ «Letsgotravel» є юридичною особою метою діяльності якої є отримання прибутку від туризму. На розмір чистого прибутку безпосередньо вплинула пандемія COVID-19, яка тривала понад два роки з карантинними обмеженнями та повномасштабне вторгнення росії в Україну. У 2022 році збільшився чистий прибуток за рахунок збільшення перевезень за межі України, у Польщу та інші країни ЄС.

Розробляючи ідеї паломницьких турів за основу бралась привабливість країни та обізнаність з цими маршрутами керівництва компанії. У Хмельницькому немає прямих конкурентів по таким турам з початком турів саме з Хмельницького. Інші туристичні фірми та паломницькі центри пропонують автобусні тури з Вінниці, Львова, Івано-Франківська та Тернополя. У асортименті «Letsgotravel» є два напрямки виїзних паломницьких турів в Італію та Боснія і Герцеговину. Конкурентними перевагами туру в Італію є можливість почати та закінчити тур зі свого міста Хмельницького,

доступна вартість, у програмі два дні відводяться на перебування у Римі та Ватикані. Конкурентними перевагами туру в Боснію і Герцеговину є можливість почати та закінчити тур зі свого міста Хмельницького, доступна вартість, у програмі чотири дні відводяться на перебування у Меджугор'ї.

В умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну, Румунія, як туристичний напрямок стала особливо популярна завдяки транскордонному розміщенню. З Хмельницького відбуваються тури в Румунію у форматі культурно-пізнавального та фототуризму. Враховуючи близьке розташування пункту перетину кордону та стратегічні цілі турфірми на розширення напрямків роботи, доцільною є розробка паломницького туру в Румунію з виїздом з Хмельницького. Паломницькі тури в Ватикан та Меджугор'є розраховані переважно на греко-католиків та католиків. Паломницький тур в Качікубуде орієнтований на сегмент православних, католиків та греко-католиків, що значно розширює коло потенційних туристів. У турі туристи будуть не просто відпочивати, а стануть «паломниками миру», тобто не переживатимуть, чи варто їхати в туристичну поїздку в умовах війни, богослужіння проводиться в латинському та візантійському обрядах, відвідується православна каплиця в соляних печерах та передбачений відпочинок у SPA-комплексі.

Орієнтація турпродукту на цільового споживача є ключовим фактором для успішного продажу. Розуміння мотивацій туристів забезпечить відповідність між попитом і пропозицією, таким чином підвищуючи конкурентоспроможність туроператора. Саме тому роблячи модифікацію паломницького туру в Румунію, доцільно запропонувати вносити зміни в програму перебування відповідно до мотивів потенційних туристів. Такий підхід до модифікації туру буде особливо корисним для роботи з корпоративними клієнтами, адже вони можуть на вдосконалену програму перебування та збільшення тривалості подорожі на один день. Очікуваний результат від запропонованих заходів це збільшення продажів та доходу від основної діяльності та корпоративних клієнтів з охопленням сегменту православних туристів-паломників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богословський портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://theology.in.ua/ua/bp/theological>.
2. Визначні місця Ізраїлю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tripmydream.ua/israel/sights>.
3. Годованець Н.І. Паломницький туризм. Науковий вісник Ужгородського університету. 2011. Серія Економіка. Спецвипуск 33. Ч. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/pdf>.
4. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/>.
5. Закон України «Про туризм» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Ліхоносова Г. С. Мотиваційні фактори стійкого розвитку туристичної галузі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – № 15. – С. 172-176.
7. Любіцева О. О., Романчук С. П. Паломництво та релігійний туризм: навч. посібник. К.: Альтерпрес, 2011. 416 с.
8. Патійчук В. О. Класифікація релігійно-паломницьких турів за різноякісними ознаками / В. О. Патійчук // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Географічні науки. – Луцьк : Вежа. – 2015. – № 14 (315). – С. 33–45.
9. Патійчук В. О. Основні проблеми розвитку паломницького туризму в Україні / В. О. Патійчук, А. Ю. Сергійчук // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Туризм і гостинність в Україні: стан, проблеми, тенденції, перспективи розвитку», м. Черкаси, 16–17 жовтня 2014 р. – Черкаси : Вид. ЧНУ імені Богдана Хмельницького. – 2014 р. – С. 25–33.

10. Патійчук В. О. Україна в системі міжнародного релігійно-паломницького туризму / В. О. Патійчук // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. – 2002. – № 1. – С. 223–227.

11. Патійчук В. О. Функціональні особливості організації релігійно-паломницьких турів / В. О. Патійчук // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Географічні науки. – Луцьк : Вежа. – 2015. – № 15 (316). – С. 24–31.

12. Пікуліна К. П'ять головних світових релігій: в чому їхня особливість і чим вони відрізняються [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/lite/holidays/mirovye-religii-5-osnovnyh-verovaniy-chem-otlichayutsya-12111195.html>.

13. Порівняльні дані про релігійне паломництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.risu.org.ua>.

14. Про іслам «УММА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://umma.in.ua/ua/node/1833>.

15. Румунія: «Паломники миру», що прямують до Качіки, моляться і за Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://catholicnews.org.ua/rumuniya-palomniki-miru-shcho-pryamuyut-do-kachiki-molyatsya-i-za-ukrayinu>.

16. Тарасова В. В., Ковалевська І. М. Статистичне дослідження організації релігійного туризму в Україні. Інфраструктура ринку. 2021. № 51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/51-2021>.

17. Тарасова В., Ковалевська І. Регіональні особливості виїзного туризму в Україні. Економіка та суспільство, 2020. Вип. 22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-56>.

18. Центри християнського паломництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidru4niki.com/16011013/turizm/tsentri_hristiyanskogo_palomnitstva.

19. Яроцький П. Л. Паломницький (релігійний) туризм в Україні: перспективи розвитку. / Релігієзнавство. Навчальний посібник. 2-ге вид. Київ, 2004. 268 с.
20. Letsgotravel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/letsgo.net.ua>.
21. Tourismstatistics. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics#Bed_places_in_the_EU:_Italy_and_France_predominate.
22. WorldTourismOrganization (UNWTO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unwto.org>.
23. PilgrimageinItaly: TheCamminoSanViliinTrentino [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sacredwanderings.com/pilgrimage-in-italy-cammino-san-vili/>.
24. LargestpilgrimageinRomania [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.romania-insider.com/largest-pilgrimage-romania>.